

Forslag

Til

Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Strafskærpelse)

§ 1

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 110 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

”Stk. 5. Ved udmåling af bødestraf skal der lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1. Det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.”
Stk. 5-10 bliver herefter stk. 6-11.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget sigter overordnet mod at hæve og ensrette bødeniveauet for overtrædelse af de mindre alvorlige miljøskader, der er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3.

Ønsket om at hæve bødeniveauet for overtrædelse af miljølovgivningen har i flere omgange været behandlet af Folketinget:

Ved lov nr. 425 af 10. juni 1997 om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Fastsættelse af særlige vilkår, nægtelse og tilbagekaldelse af miljøgodkendelse, tilsyn, konfiskation, rettighedsfrakendelse m.v.) fokuseres på tre forskellige indsatsområder. På miljøstraffesagsområdet blev kriterierne for sanktionsfastsættelsen præciseret, så de på en tydeligere måde afspejlede Folketingets tilkendegivelser om, at det ikke må kunne betale sig at overtræde miljøbeskyttelsesloven. Det blev i den forbindelse også fastsat, at udgangspunktet om konfiskation af en opnået økonomisk fordel skal gælde, selv om der ved overtrædelsen ikke er sket skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor. Dette bl.a. for at bevare respekten for reglerne om forudgående godkendelser og tilladelser m.v. Herudover blev de administrative håndhævelsesmuligheder forbedret ved, at der blev indført adgang til at nægte miljøgodkendelse eller tilbagekalde en eksisterende miljøgodkendelse over for personer og selskaber, der er straffet for grovere overtrædelser af miljølovgivningen eller har efterladt gæld til myndighederne for oprensning af forurening. Miljøministeren fik slutteligt

mulighed for over for en tilsynsmyndighed konkret at fastlægge omfanget og gennemførelsen af tilsynet, da et optimalt miljøtilsyn er en forudsætning for en effektiv håndhævelse. Lovforslaget baserede sig bl.a. på en undersøgelse af behandlingen af og sanktionsniveauet i miljøstraffesager på industriens område for perioden 1993-1994. Undersøgelsen blev udført af professor Gorm Toftegaard Nielsen og blev udgivet i 1995 som arbejdsrapport nr. 77 fra Miljøstyrelsen med titlen "Undersøgelse af behandling og sanktionsniveau i miljøstraffesager".

Ved lov nr. 412 af 10. juni 1997 om ændring af straffeloven (Grov miljøkriminalitet) blev en særlig straffebestemmelse indsat som straffelovens § 196, hvorefter der kunne straffes med fængsel i indtil 4 år for særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen. Ved lov nr. 474 af 31. maj 2006 om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, straffeloven og lov om ændring af en række love på miljøområdet (Præcisering af reglerne om retsforfølgning af udenlandske skibe, skærpelse af straffe for miljøkriminalitet m.v.) blev strafmaksimum i straffelovens § 196 bl.a. skærpet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år.

Senest har Miljøministeriet i 2005 iværksat en undersøgelse, hvor 245 straffesager på natur-, miljø- og planlovsområdet blev gennemgået med henblik på at se, om sagsbehandlingen og sanktionerne er tilfredsstillende. De gennemgåede sager er afgjort med pålæggelse af straf i perioden 2003-2004. Undersøgelsen blev gennemført af professor Gorm Toftegaard Nielsen og udgivet i 2005 som arbejdsrapport nr. 20 fra Miljøstyrelsen med titlen "Undersøgelse af anvendelse af sanktioner m.v. i straffesager på natur-, miljø- og planområdet".

Undersøgelsen viste bl.a., at bøderne i de mindre alvorlige sager er lave, til trods for de ovennævnte lovgivningsinitiativer. Dette gælder ikke blot sager mod private, men også adskillige erhvervsvirksomheder er idømt bøder på få tusinde kr. På flere områder er der endvidere i de mindre sager betydelig forskel på de pålagte bøder, uden at denne synes at bygge på, at sagerne adskiller sig væsentligt fra hinanden. Bøderne for overtrædelse af planloven og naturbeskyttelsesloven er forholdsvis ensartede og meget lave.

Det er regeringens vurdering, at der er behov for en forhøjelse og ensretning af bødestørrelserne for dermed at sikre, at disse kan bidrage til at opnå den ønskede præventive effekt overfor dem, der overtræder miljølovgivningen. Denne vurdering falder også i tråd med regeringens ønske om, at det ikke skal kunne betale sig at overtræde miljølovgivningen.

1.1 Lovforslaget hovedindhold

Regeringen ønsker med dette lovforslag at gennemføre en generel skærpelse af bødeniveauet i de mindre alvorlige sager om overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven. Dette gælder såvel i sager om overtrædelser, der er begået i forbindelse med gerningsmandens udøvelse af sit erhverv, som i sager om privates overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

Lovforslaget har to formål: Dels at indføre en regel om, at der ved bødeudmåling skal lægges vægt på de hensyn, der er nævnt i § 1 samt en regel om, at det skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en overtrædelse er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv. Dels at fastsætte et vejledende bødeniveau for at forbedre den præventive effekt i bødestrafte for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

Efter regeringens opfattelse bør der ved overtrædelser omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, og regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, i førstegangstilfælde i almindelighed ikke udmåles

en bøde på under kr. 5.000. Er der tale om grovere overtrædelser omfattet af § 110, stk. 1, og regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, bør der i førstegangstilfælde i almindelighed ikke udmåles en bøde på under kr. 10.000.

Er der tale om andengangstilfælde, bør bøderne i almindelighed være betydeligt højere. I sådanne sager bør der således i almindelighed ikke udmåles en bøde på under kr. 10.000. Er der tale om grovere overtrædelser vil forholdet formentlig falde ind under § 110, stk. 2, og der bør derfor i lighed med gældende praksis udmåles en bøde, der står i forhold til overtrædelsens grovhed.

Lovforslaget indeholder herudover forslag til øvrige bødeniveauer for visse overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven, der er strafbelagt efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, eller i regler, der er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3. Det drejer sig om:

- Ulovlig drift af listevirksomhed, hvor der foreslås en bøde på kr. 50.000 for overtrædelse af lovens § 33.
- Ulovlig nedgravning, udledning og oplæg af stoffer, produkter og materialer, der kan medføre forurening, hvor der foreslås en bøde på kr. 20.000 for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19. Bagatelagte overtrædelser af § 19 bør dog kun straffes med kr. 5.000.
- Ulovlig opbevaring af skrotbiler, hvor der foreslås en bøde på kr. 20.000 for erhvervsdrivendes opbevaring af op til fem skrotbiler og en bøde på kr. 3.000 pr. bil for privates opbevaring af skrotbiler for overtrædelse af bilskrotbekendtgørelsen.
- Ulovlig udledning af spildevand, hvor der foreslås en bøde på kr. 20.000 for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 27.
- Ulovlig håndtering af affald, hvor der foreslås en bøde på kr. 20.000 for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 43 eller affaldsbekendtgørelsen.
- Ulovlig afbrænding af affald, hvor der foreslås forskellige bødestørrelser afhængig af affaldets art og mængde for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 43 eller affaldsbekendtgørelsen.
- Manglende underretning af tilsynsmyndigheden ved driftsuheld, hvor der foreslås en bøde på kr. 20.000 for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 71.
- Overtrædelser af påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, samt vilkår i tilladelser, godkendelser og dispensationer efter miljøbeskyttelsesloven, hvor der foreslås en bøde på kr. 10.000.
- Ulovlig import og eksport af affald, hvor der foreslås en bøde på kr. 10.000, hvor ikke-anmeldepligtigt affald ikke ledsages af de krævede oplysninger, en bøde på kr. 20.000 samt et tillæg på kr. 3.000 pr. påbegyndt ton, hvor anmeldepligtigt affald transporteres uden tilladelse samt en bøde på kr. 10.000, hvor der foreligger en tilladelse til transport, men kopi af denne og/eller transportdokumentet ikke er medbragt ved transporten.
- Ulovlig henkastning af affald, hvor der foreslås en bøde på kr. 3.000 for privates og på kr. 5.000 for erhvervsdrivendes henkastning af affald uden for genbrugsstationer m.m., samt en bøde på kr. 5.000 for privates og på kr. 8.000 for erhvervsdrivendes henkastning af affald i naturen, dog foreslås en bøde på kr. 1.000 for privates henkastning af små mængder af f.eks. skovtursaffald.

Anden gang, der sker en overtrædelse af de ovenfor nævnte forhold finder regeringen, at der skal ske en fordobling af det vejledende bødeniveau.

Er der i forbindelse med en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven opnået en økonomisk fordel, skal denne fordel konfiskeres, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5. Konfiskationen bør efter regeringens opfattelse kombineres med en passende bøde. Det er regeringens opfattelse, at en passende bødestørrelse i almindelighed vil være en fjerdedel af det konfiskerede beløb, dog minimum svarende til de vejledende bødeniveauer, der er gengivet ovenfor.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at det fortsat er domstolene, der i sidste instans afgør, hvilken bøde der skal gives for den konkrete overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven. Afgørelsen beror på domstolens vurdering af sagens omstændigheder. Det betyder, at der både kan være grundlag for at give en højere eller lavere bøde end det foreslåede bødeniveau, alt afhængig af, om der i sagen foreligger skærpene eller formildende omstændigheder. Denne vurdering følger straffelovens almindelige principper om bødeudmåling.

2. Skærpelse af bødestrafen ved overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven

2.1. Gældende ret

Overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven straffes ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110 med bøde eller fængsel.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-16, straffes med bøde den, der overtræder en række nærmere angivne bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Eksempelvis kan der pålægges straf efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1 og 7, såfremt der sker en overtrædelse af 1) miljøbeskyttelseslovens § 19, som vedrører beskyttelse mod forurening af grundvand, jord og undergrund, 2) miljøbeskyttelseslovens § 27, som vedrører beskyttelse mod forurening af overfladevand, eller 3) miljøbeskyttelseslovens § 71, som vedrører pligt til at underrette tilsynsmyndigheder ved driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor. Derudover kan der pålægges straf efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 2 og 4, såfremt pågældende undlader at efterkomme påbud eller forbud efter miljøbeskyttelsesloven eller tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller en godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven. Det er endvidere også strafbelagt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 6, at anlægge, påbegynde eller drive virksomhed uden en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Der henvises nærmere til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, nr. 1-16, for en fuldstændig gennemgang af de forhold, der er strafbelagte.

Straffen for en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven er bøde i henhold til § 110, stk. 1, men straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år i henhold til § 110, stk. 2, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed og der samtidig ved overtrædelsen er 1) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder besparelser.

Opdelingen i § 110, stk. 1 og 2, indebærer, at der udløses bødestraf efter § 110, stk. 1, i de tilfælde, hvor betingelserne i § 110, stk. 2, ikke er til stede, dvs. hvis overtrædelsen er begået ved simpel uagtsomhed eller hvis der uanset, at der var tale om overtrædelse begået med forsæt eller grov uagtsomhed ikke er forvoldt skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor, eller der ikke er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel.

Miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3, indeholder hjemmel til at fastsætte straf af bøde eller fængsel indtil 2 år for overtrædelser af bestemmelser i regler og forskrifter, der udfærdiges efter visse

bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Denne hjemmel er eksempelvis udnyttet i bekendtgørelse om affald.

Både fysiske og juridiske personer kan straffes for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Strafansvaret for de juridiske personer er udtrykkeligt fastsat i miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 4.

Er der ved en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, skal denne økonomiske fordel konfiskeres, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5. Reglerne om konfiskation i straffesager findes i straffelovens 9. kapitel, der finder anvendelse i sager om overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven. Der skal også ske konfiskation ved formelle overtrædelser. Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, således at konfiskation ikke lader sig gennemføre. I så tilfælde skal domstolene tage hensyn til den økonomiske fordel ved udmålingen af straffen, herunder en eventuel tillægsbøde.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 110 b kan retten til at udøve virksomhed omfattet af miljøbeskyttelseslovens kap 5 under visse nærmere omstændigheder frakendes ved dom. Rettighedsfrakendelse kan eksempelvis ske ved dom, hvis den pågældende er straffet for overtrædelse af straffelovens § 196 eller gentagne gange eller i øvrigt under skærpende omstændigheder har overtrådt miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 40 b registreres juridiske og fysiske personer i et miljøansvarlighedsregister, såfremt den pågældende er straffet under nærmere angivne forhold, herunder såfremt den pågældende er straffet efter straffelovens § 196 eller miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Efter straffelovens § 196, stk. 1, straffes med fængsel indtil 6 år den, der under skærpende omstændigheder i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund, eller den, der opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer med den følge, at der sker betydelig skade på miljøet eller fremkaldes nærliggende fare herfor. Ifølge straffelovens § 196, stk. 2, straffes med fængsel indtil 6 år den, der i strid med miljølovgivningen forurener luft, vand, jord eller undergrund eller opbevarer eller bortskaffer affald eller lignende stoffer, når der er tale om overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter. Efter retsplejelovens § 997, stk. 3, kan der idømmes tvangsbøder.

2.1.1. Sanktionsfastsættelse

Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven følger normalt af straffelovens 10. kapitel, hvoraf det fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet.

På miljøbeskyttelsesområdet skal det ved udmåling af sanktionen særligt tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet eller er fremkaldt fare herfor. Ved bødefastsættelsen har mængde og farligheden af det ulovligt udledte forurenende stof, evt. suppleret med oplysninger om udgiften ved rensning efter udledning, tillige betydning.

Det er en skærpende omstændighed, hvis miljøet har taget skade eller været udsat for fare herfor, eller hvis overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, jf. også lovens § 110, stk. 2. Andre skærpende omstændigheder er forsætlige forhold, gentagelse eller manglende efterkommelse af påbud/indskærpelse.

Formildende omstændigheder kan medføre en nedsættelse af straffen.

2.2. Miljøministeriets overvejelser

2.2.1. Skærpelse af bødeniveauet

Der er efter regeringens opfattelse i dag en række tilfælde, særligt i de mindre alvorlige sager om overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven, hvor den bødestraf, der udmåles, ikke afspejler den alvor, hvormed samfundet bør se på overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven. Dette gælder såvel i sager om overtrædelser, der er begået i forbindelse med gerningsmandens udøvelse af sit erhverv, som i sager om privates overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

Regeringen finder, at der ved bødeudmåling skal tages hensyn til lovens formål. I følge miljøbeskyttelseslovens § 1 er lovens formål, at medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Med loven tilsikres særligt 1) at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper, 2) at tilvejebringe hygiejnisk begrundede regler af betydning for miljøet og for mennesker, 3) at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer, 4) at fremme anvendelse af renere teknologi og 5) at fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaffelse.

Ved en gennemgang af en række bødeforelæg og utrykte domme i perioden fra 2002 og frem til i dag og samtlige trykte domme vedrørende overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven kan det konstateres, at bøderne varierer selv i forholdsvis ensartede sager.

Regeringen vurderer, at det nuværende bødeniveau i de mindre alvorlige sager generelt er for lavt, når der tages hensyn til de miljømæssige konsekvenser, der kan være forbundet med at overtræde reglerne. Den præventive effekt af bøder på nogle få tusinde kroner for overtrædelser, der begås i erhvervslivet, er meget begrænset, og bøderne ses ikke altid at afspejle den økonomiske fordel lovovertrædelsen kan have medført. Det nuværende bødeniveau giver således ofte intet eller højst et meget begrænset økonomisk incitament for at overholde reglerne.

Bødestørrelserne synes endvidere ikke at være fulgt med prisudviklingen og bødeudviklingen på andre områder. Det er derfor efter regeringens opfattelse behov for en generel skærpelse af bødeniveauet i de mindre alvorlige sager om overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven.

Ved udmålingen af en straf for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven bør det efter regeringens opfattelse endvidere, i højere grad end det i dag synes at være tilfældet, indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået som led i et erhvervsmæssigt forhold. Der bør således kunne stilles særlige krav til agtpågivenhed hos personer, der udøver erhvervsvirksomhed. Hertil kommer, at der særligt i disse sager kan være et særligt økonomisk incitament til at overtræde miljøbeskyttelsesloven, og at det derfor i almindelighed vil være påkrævet med en væsentligt højere bøde, før bøden virker præventivt.

Tilsvarende gælder for gentagne overtrædelser, hvor det også i almindelighed vil være påkrævet med væsentligt højere bøder, før den vil have den ønskede præventive effekt. Straffelovens 10. kapitel indeholder reglerne herom.

Regeringen finder på den baggrund, at bødeniveauet bør skærpes gennem lovgivningsmæssige tiltag. Det foreslås derfor, at der i § 110 i miljøbeskyttelsesloven indsættes en bestemmelse om, at der ved udmåling af straf skal lægges vægt på lovens formål i § 1 og om, at det skal anses som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelser er begået som led i udøvelse af erhverv.

Det vurderes, at der er behov for vejledende bødeniveauer for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

Bødeniveauerne skal betragtes som vejledende for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven § 110, stk. 1, og regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, hvor der ikke er sket nævneværdig skade på miljøet, hvor der i øvrigt ikke foreligger skærpende eller formildende omstændigheder og hvor der ikke er sket konfiskation eller udmålt en skønsmæssig bøde svarende hertil efter § 110, stk. 5, jf. nedenfor.

Efter regeringens opfattelse bør der ved enhver overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller regler fastsat i medfør heraf i førstegangstilfælde i almindelighed ikke udmåles en bøde på under kr. 5.000. Er der tale om grovere overtrædelser omfattet af § 110, stk. 1, eller regler udstedt i medfør af stk. 3, bør der i førstegangstilfælde i almindelighed ikke udmåles en bøde på under kr. 10.000.

Er der tale om andengangstilfælde, bør bøderne i almindelighed være betydeligt højere. I sådanne sager bør der således i almindelighed ikke udmåles en bøde på under kr. 10.000. Er der tale om grovere overtrædelser vil forholdet formentlig falde ind under § 110, stk. 2, og der bør derfor i lighed med gældende praksis udmåles en bøde der står i forhold til overtrædelsens grovhed.

Samlet set er det således hensigten med lovforslaget at hæve bødeniveauet for de mindre alvorlige overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven, samt at ensrette bøderne.

Er der i forbindelse med en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven opnået en økonomisk fordel skal denne økonomiske fordel konfiskeres, jf. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5. Konfiskationen bør efter regeringens opfattelse kombineres med en passende bøde. En passende bødestørrelse bør i almindelighed være en fjerdedel af den opnåede økonomiske fordel, hvilket svarer til domstolspraksis på dambrugsområdet, jf. Højesterets domme fra 2001 optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2001, s. 1046 og 1056. Regeringen finder i tillæg hertil, at bøden i almindelighed som minimum skal svare til lovforslagets vejledende bødeniveauer.

Anden gang, der sker en overtrædelse af de i afsnit 2.2.3 nævnte bestemmelser finder regeringen, at der skal ske en fordobling af det vejledende bødeniveau.

2.2.3. Regeringens overvejelser om vejledende bødeniveau for visse udvalgte overtrædelser

2.2.3.1. Miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27, § 33, § 43, § 71 og overtrædelse af vilkår i godkendelser, tilladelser og dispensationer

Efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 og 2, må stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, ikke nedgraves i jorden, udledes eller oplægges på jorden eller

afledes til undergrunden, medmindre der er givet tilladelse hertil. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 er oplag – ofte direkte på jorden – af diverse materiale, herunder motordele, væsker, m.v., der kan forurene jorden, udledning af toiletspildevand, husspildevand m.v. til bl.a. grøfter, samt nedgravning af affald, herunder maling og nedknuste byggematerialer.

Miljøbeskyttelseslovens § 27 indeholder et forbud mod at tilføre stoffer, der kan forurene vandet, til vandløb, søer eller havet, ligesom sådanne stoffer ikke må oplægges således, at der er fare for, at vandet forurenes. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 27 er udledning af møddingsaft, ensilagesaft, spildevand, kemiske stoffer og gylle m.m. uden tilladelse, ofte med skader på miljøet og dyrelivet til følge.

Listevirksomheder må efter miljøbeskyttelseslovens § 33 ikke anlægges eller påbegyndes, før der er meddelt godkendelse heraf. Listevirksomhed må heller ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt. En gennemgang af retspraksis viser, at typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 33 eksempelvis består i uden godkendelse at påbegynde autoophug, deponerings- eller forbrændingsvirksomhed, (afbrænding af affald herunder biler, samt oplag af affald), jf. nærmere herom i afsnit 2.2.3.2.d. Dette gælder både, hvor virksomheden startes op uden miljøgodkendelse og hvor virksomheden udvides eller ændres, uden at afvente den fornødne godkendelse.

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 43 er enhver, der frembringer, opbevarer, behandler eller bortskaffer affald, ansvarlig for, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord. Typiske overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 43 består f.eks. i, at den kommunale indsamlings- eller anvisningsordning ikke anvendes, og at de pågældende i stedet selv håndterer affaldet, eksempelvis ved at have et oplag af maskindele, oliebeholdere m.v. på deres ejendom eller ved at afbrænde affald, der skulle være bortskaffet på anden vis.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 71 skal den ansvarlige for en virksomhed straks underrette tilsynsmyndigheden i tilfælde af driftsuheld m.m., der medfører væsentlig forurening eller medfører fare herfor.

I tilladelser, godkendelser og dispensationer efter miljøbeskyttelsesloven kan der fastsættes særlige vilkår. Vilkår i en miljøgodkendelse kan ændres og der kan tilføjes nye ved et påbud i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1.

Overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 71 straffes ofte i forbindelse med en samtidig overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 og/eller § 27 og/eller § 33. I sådanne situationer er det ikke muligt at foretage en opdeling af bødens størrelse, således så det kan ses, hvor meget bødens udmåling er på hver enkelt bestemmelse. Men ved en gennemgang af retspraksis kan det konstateres, at bødernes størrelser er meget forskellige.

I retspraksis ses forholdsvis mange overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27, § 33 og § 71. Der synes at være en tendens til, at domstolene fastsætter bøder på kr. 5.000-10.000 for overtrædelser begået i erhverv omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1, og regler udstedt i medfør af § 110, stk. 3, hvor der ikke er sket konfiskation eller udmålt en skønsmæssig bøde svarende hertil efter § 110, stk. 5, og hvor der ikke er sket nævneværdig skade på miljøet.

Til illustration af, hvorfor regeringen finder, at bødeniveauet er for lavt kan nævnes en sag, hvor en person for overtrædelse af § 19 og § 43 samt affaldsbekendtgørelsen blev idømt en bøde på kr. 5.000 for i perioden fra september 2004 til juli 2005 at have undladt at bortskaffe en større mængde døde kalkuner opbevaret i 18 containere, hvilket medførte gener for naboer, smitterisiko og risiko for forurening af jord og grundvand. Den pågældende havde endvidere nedgravet en større mængde døde kalkuner uden tilladelse, hvilket medførte risiko for forurening af jord og grundvand.

For så vidt angår landbrugets udledninger har Højesteret senest i en dom fra 1987 for landbrug udtalt sig generelt om bødeudmålingen for så vidt angår ulovlige udledninger af forurenende stoffer. Højesteret fastslår, at udgangspunktet for fastsættelsen af bøde efter miljøbeskyttelsesloven ved ulovlige udledninger, hvor det beregnede PE-tal (forureningseffekt) ikke overstiger 1.000, bør være kr. 5.000, medmindre der foreligger omstændigheder, der kan begrunde en forhøjelse eller en nedsættelse. Højesteret udtalte derudover, at risiko for skadevirkninger og typiske udslag af sådanne udledninger ikke skal tages i betragtning som bødeforhøjende omstændighed, men må anses omfattet af det almindelige forhøjede bødeniveau. Omregnet til nutidskroner vil bøden svare til omkring kr. 8.000.

Overtrædelser af § 19 og § 27

På baggrund af ovenstående betragtninger finder regeringen, at simpelt uagtsomme overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 19 og § 27, hvor overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv ikke i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på under kr. 20.000. I de mindst alvorlige overtrædelser af § 19 bør der dog i almindelighed i førstegangstilfælde kun straffes med kr. 5.000.

Bøden på kr. 20.000 skal anses som et vejledende bødeniveau og skal omfatte simpelt uagtsomme overtrædelser hvor der alene er sket mindre alvorlig skade på miljøet eller fare derfor. Bøden skal forhøjes, såfremt der er forvoldt en større skade på miljøet.

Det er regeringens holdning, at der bør udmåles en ensartet bøde, uanset om der er tale om landbrugets eller industriens overtrædelser.

Til illustration af, hvornår bøden efter regeringens opfattelse er for lav kan nævnes en sag om overtrædelse af § 19, hvor en entreprenør etablerede en privat vej ved brug af nedknust byggeaffald bl.a. bestående af nedknust tegl, beton og ledningsrester. Under hensyntagen til at kommunens påbud om opgravning og bortskaffelse af de udlagte materialer, der fandtes i strid med miljøbeskyttelseslovens § 19, ikke var efterkommet, og at den pågældende havde opnået en besparelse på mellem kr. 100.000-150.000, blev idømt en bøde på kr. 100.000. Allerede når henset til den opnåede fortjeneste sammenholdt med bødens størrelse, kan det konstateres, at denne bødeudmåling ikke har pønalt effekt og bøden derfor er for lavt udmålt.

Som et eksempel på, hvornår bøden skal være højere end det vejledende bødeniveau på kr. 20.000 kan nævnes en sag om overtrædelse af § 27, hvor der var sket udledning af forurenende stoffer til et vandløb med den følge, at bundfaunaen på 500 meter blev dræbt og på andre 500 meter delvist dræbt. En del af udslippet blev tilbageholdt af vandplantevækst. Virksomheden blev af landsretten idømt en bøde på kr. 60.000 med pålæg om at betale for analysen af vandløbet. I den konkrete sag var der dog skærpende omstændigheder, da arbejdsmiljøloven også var overtrådt.

I en anden konkret sag om overtrædelse af § 27 blev en virksomhed idømt en bøde på kr. 40.000 for ved simpel uagtsomhed at have forvoldt en betydelig forurening af vandløb med imprægneringsvæske, som medførte omfattende død af bunddyr, ligesom det blev anset for sandsynligt, at forureningen havde medført fiskedød.

Ulovlig opbevaring af henstillede biler (skrotbiler)

Ulovlig opbevaring af skrotbiler straffes efter bekendtgørelse om håndtering af affald i form af motordrevne køretøjer og affaldsfraktioner herfra (bilskrotbekendtgørelsen). Skrotbiler skal i henhold til bilskrotbekendtgørelsen afleveres til forhandlere, der er registreret hos Miljøstyrelsen og som er i stand til at foretage korrekt miljøbehandling af bilen.

Opbevaring af skrotbiler vil herudover kunne betragtes som ulovligt oplag efter miljøbeskyttelseslovens § 19.

Bøderne for ulovlig opbevaring af skrotbiler er meget forskellige og hvor der er givet oplysninger om bilernes antal, synes der ikke at være taget hensyn dertil. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor en person blev idømt en bøde på kr. 2.000 for at undlade at efterkomme påbud om at fjerne én skrotbil fra ejendommen. I en anden sag blev en privatperson idømt en bøde på kr. 5.000 dels for at undlade at have oplyst til myndighederne, at hans kvalitetssikringscertifikat til behandling af skrotbiler var udløbet, dels for at have fortsat med særskilt behandling af ca. 275 udtjente person- eller varebiler uden at være registreret hertil og dels uden at betingelserne for at være registreret var til stede.

Derudover giver den foreliggende retspraksis ikke grundlag for at fastslå, hvorledes bøderne udregnes. Det fremgår således ikke af mange domme eller bødeforelæg, hvor mange skrotbiler der er tale om ved de konkrete overtrædelser.

Ved en gennemgang af retspraksis ses der ikke at være nogen konkret forklaring på de forskelligartede bøder såsom skærpene eller formildende omstændigheder. Dog synes der i retspraksis at være en tendens til, at der udmåles en bøde på kr. 1.000-2.000 pr. bil. Dette kan dog ikke anses som en fast praksis, idet der som allerede nævnt er meget forskellige bødefastsættelser.

Regeringen finder, at private i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 3.000 pr. bil. Herved er der taget hensyn til størrelsen på den skrotpræmie på for tiden kr. 1.750, som privatpersoner modtager ved aflevering af biler til skrotning. Dertil kommer, at ulovlig opbevaring af skrotbiler kan forårsage miljøproblemer.

Såfremt der er tale om erhvervsdrivendes ulovlige opbevaring af skrotbiler er regeringen af den opfattelse, at der i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 20.000 i tilfælde, hvor pågældende har op til 5 skrotbiler opbevaret. I førstegangstilfælde og såfremt den erhvervsdrivende alene har én skrotbil stående, bør der dog i almindelighed kun straffes med en bøde på kr. 5.000.

Har pågældende mere end 5 skrotbiler opbevaret, kan der typisk være tale om drift af autoophug, som er godkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. nedenfor.

Overtrædelser af § 33

I det følgende redegøres for den situation, hvor der er sket en formel overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33, dvs. hvor en listevirksomhed etableres eller udvides uden fornøden miljøgodkendelse. Vilkårsovertrædelser reguleres særskilt i afsnittet herom, jf. nærmere nedenfor.

Etablering eller udvidelse af listevirksomhed i strid med § 33 betragtes som en alvorlig overtrædelse. Dette gælder også simpelt uagtsomme og formelle overtrædelser af § 33. Baggrunden er, at virksomheder, der er omfattet af godkendelsespligten netop er udvalgt på grund af deres potentielle risiko for forurening. Derudover skal det bemærkes, at en manglende godkendelse netop også forhindrer myndighederne i at tage stilling til aktiviteten, herunder om virksomheden besidder den nødvendige ekspertise til at foretage den miljøfarlige behandling, samt til at føre det løbende tilsyn. Faren for skade på miljøet er høj, og dette bør afspejles i bødens størrelse.

Kerneområdet for en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33 er således en situation, hvor en industrivirksomhed etablerer eller udvider en listevirksomhed uden at have godkendelse dertil. Der kan eksempelvis tænkes en situation, hvor virksomheden ansøger om en udvidelse og samtidig påbegynder udvidelsen uden at vente på, at udvidelsen godkendes af godkendelsesmyndigheden. Det er regeringens opfattelse, at en sådan adfærd ikke kan accepteres, og bødens størrelse bør således afspejle dette.

Ved en gennemgang af praksis på området ses særligt ulovlig etablering af autoophug og virksomhed til afbrænding af kabelskrot.

Regeringen er af den opfattelse, at bøderne for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 33 generelt er for lave i betragtning af overtrædelsens alvor. Der ses i retspraksis eksempler på sager, hvor der udmåles bøder på kr. 5.000 for overtrædelser af miljøbeskyttelseslovens § 33, hvilket regeringen finder er et for lavt bødeniveau.

Når der henses til ovenfor nævnte betragtninger er det regeringens holdning, at der i almindelighed i førstegangstilfælde bør gives en bøde på mindst kr. 50.000, såfremt der er tale om overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33.

Ulovlig drift af autoophug

Autoophugningsvirksomhed er godkendelsespligtig virksomhed i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33. Efter Miljøstyrelsens branchevejledning om autoophugningsvirksomhed kan der være tale om ulovlig drift af autoophug, hvis en virksomhed årligt modtager mere end 10 biler til ophugning, og/eller hvis en virksomhed på/ved virksomhedens grund ved gentagne inspektioner i forbindelse med miljømyndighedernes tilsyn har mere end 5 biler stående påbegyndt til ophugning, uden at have godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Ophugningsvirksomheder, der ikke er registreret hos Miljøstyrelsen, dvs. ikke har bemyndigelse til at miljøbehandle biler samt udstede en skrotningsattest, må kun håndtere skrotbiler, der allerede er miljøbehandlet hos en registreret ophugningsvirksomhed.

Ved en gennemgang af retspraksis om bødernes størrelser for ulovlig drift af autoophug ses der eksempler på, at bøderne efter regeringens opfattelse er for lave og i nogle sager alt for lave. Til illustration kan nævnes en sag, hvor en person årligt opkøbte 100 biler til reparation og videresalg. Den pågældende blev anset for at have autoophugningsvirksomhed ved i væsentlig omfang at afmontere dele fra biler og påmontere disse på andre biler. Da virksomheden var drevet uden

miljøgodkendelse og påbud om oprydning ikke var efterkommet, blev den pågældende idømt en bøde på kr. 5.000 samt tvangsbøder for fysisk lovliggørelse.

Regeringen er af den opfattelse, at ulovligt ophug af skrotbiler i erhvervsforhold i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 50.000 i tilfælde, hvor pågældende har op til 5 skrotbiler stående påbegyndt til ophugning eller i løbet af et år har modtaget op til 10 biler til ophugning. En bil betragtes som "påbegyndt til ophugning", hvis bilen ikke længere er komplet, og hvis det ikke senest 2 måneder efter en inspektion på stedet kan dokumenteres, at en bil, der ved inspektionen ikke var indregistreret, nu igen er blevet indregistreret.

Overtrædelser af § 71

Ved en gennemgang af retspraksis er regeringen af den overbevisning, at der synes at være en tendens til, at bøderne udmåles for lavt i forhold til overtrædelsens grovhed. Som eksempel kan nævnes en dom, hvor bøden var kr. 5.000 for ikke straks at have underrettet miljømyndigheden om udslip i forbindelse med driftsuheld, hvorefter der gik to timer inden myndigheden opdagede forurening af vandløb.

Regeringen er af den opfattelse, at simpelt uagtsomme overtrædelser af § 71 i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 20.000. Det kan efter regeringens opfattelse ikke tolereres, at tilsynsmyndigheden ikke underrettes om driftsuheld. Manglende underretning kan betyde, at tilsynsmyndigheden ikke har mulighed for at gribe ind med afværgeforanstaltninger, hvorved forureningens omfang kan blive større end nødvendigt. Alvoren af en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 71 bør derfor afspejles i bødens størrelse. Det betragtes som en skærpene omstændighed, såfremt der er tale om en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 71 i kombination med en af lovens øvrige bestemmelser.

De situationer, der er omfattet af underretningspligten efter miljøbeskyttelseslovens § 71, vil ofte have baggrund i en lovovertrædelse, der i hvert fald objektivt set er strafbar. Retssikkerhedslovens § 10 om forbud mod selvinkriminering, vil normalt ikke finde anvendelse i forbindelse med underretningspligten, da § 10 kun finder anvendelse, når myndigheden har en konkret mistanke om strafbart forhold, og det har myndigheden normalt ikke, når underretningspligten indtræder.

Vilkårsovertrædelser

En godkendelse efter § 33 skal indeholde vilkår for virksomhedens indretning og drift, herunder emissionsgrænseværdier og egenkontrolvilkår. Vilkår for miljøgodkendelsen kan ændres og der kan tilføjes nye ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1.

I retspraksis ses eksempler på overtrædelser af vilkår, der straffes med bøder på kr. 5.000. I disse sager er der ikke samtidig sket overtrædelse af andre regler. I en konkret sag blev der eksempelvis idømt en bøde på kr. 5.000 for overtrædelse af et vilkår i en spildevandstilladelse om en pligt til at anmelde uheld af betydning for spildevandsudledningen til tilsynsmyndigheden. I en anden konkret sag blev et vilkår om kompostering i en miljøgodkendelse overtrådt. Her havde anklagemyndigheden påstået bøde på kr. 40.000, men under hensyntagen til at der var gået lang tid siden overtrædelsen var sket, til at der ikke var sket forurening af det primære grundvand og til, at der ikke ved overtrædelsen var tilsigtet økonomisk vinding, blev bøden fastsat til kr. 5.000.

Niveauet for overtrædelse af vilkår, herunder påbud efter § 41, stk. 1, i tilladelser og godkendelser m.v. bør efter regeringens opfattelse i almindelighed i førstegangstilfælde være en bøde på kr. 10.000.

Det vejledende bødeniveau på kr. 10.000 er tiltænkt overtrædelser af vilkår, hvor der ikke er sket skade på miljøet eller fremkaldt fare herfor. Afhængig af vilkårets karakter og formål kan bøden reguleres i opadgående eller nedadgående retning. Det er regeringens holdning, at det bør anses som en skærpende omstændighed, hvis der er sket skade på miljøet eller der er en potentiel risiko herfor ved overtrædelse af vilkåret. På samme måde bør manglende indberetning af egenkontrolresultater anses som en skærpende omstændighed, da tilsynsmyndigheden ikke får et korrekt grundlag at reagere på.

Som et eksempel på bødeniveau for overtrædelse af vilkår, der straffes efter § 110, stk. 2, kan nævnes en sag, hvor en kommune og et selskab, der projekterede ombygning af et renseanlæg for kommunen, hver blev idømt en bøde på kr. 100.000 for tilsidesættelse af et vilkår for spildevandsudledning. De tiltalte vidste, at der var voldsomme overskridelser af det tilladte koncentrationsniveau i spildevandet, der fremkaldte fare for miljøet. Ovennævnte dom illustrerer efter regeringens opfattelse et passende bødeniveau for tilsvarende tilfælde.

2.2.3.2. Affald

Ulovlig håndtering af affald er typisk en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 43 eller affaldsbekendtgørelsen. Herudover kan det endvidere efter omstændighederne udgøre en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 eller § 33.

Bødeniveauet på affaldsområdet ligger efter regeringens opfattelse for lavt. Bødeniveauet har ikke den nødvendige præventive effekt, når der henses til, at det for erhvervsvirksomheder nærmest er billigere at få en bøde for overtrædelse af miljølovgivningen end at håndtere affaldet korrekt, selvom prisen for korrekt håndtering er meget lav. Hertil kommer, at forkert affaldshåndtering kan have store miljømæssige konsekvenser i form af skader på miljøet og naturen m.v., som er svære at genoprette og som i værste tilfælde kan være uoprettelige.

Som eksempel på en konkret sag, hvor regeringen er af den opfattelse, at bøden er for lavt udmålt, kan nævnes en sag hvor en virksomhed havde opbevaret affald på en måde, så det gav anledning til forurening og uhygiejniske forhold, ligesom affaldet ikke var sorteret i rette fraktioner. I alt var der tale om 13 overtrædelser af affaldslovgivningen over en samlet periode på næsten 1 ½ år. Gerningsmanden vedtog et bødeforelæg på 10.000 kr. Et andet eksempel er en sag, hvor der var sket afbrænding af hestegødning, uagtet at det kun måtte ske på godkendt anlæg. I denne sag blev et bødeforelæg på 1.000 kr. vedtaget af den skyldige.

Regeringen finder, at bøderne for ulovlig håndtering af affald klart skal afspejle alvoren i ikke at håndtere affaldet korrekt. Generelt finder regeringen, at håndtering af affald i strid med miljøbeskyttelseslovens § 43 eller affaldsbekendtgørelsen i almindelig i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 20.000, jf. dog de særlige tilfælde nedenfor.

Ulovlig afbrænding af affald, herunder biler.

Ulovlig afbrænding af affald sker ofte for at spare udgifterne til miljømæssig korrekt bortskaffelse. Afbrænding kan have en stor miljømæssig effekt, både pga. nedsivning af forurenende stoffer til jorden og grundvandet. Ved afbrænding af forurenende stoffer kan der eksempelvis dannes dioxin, hvilket er til fare for omgivelserne.

Bødepraksis på området varierer. For så vidt angår affald relateret til biler ligger bødeniveauet på kr. 1.000-8.000 kr. I en sag blev et bødeforelæg på kr. 2.000 vedtaget for at have afbrændt to

campingvogne og 10 bildæk. I en anden sag blev et bødeforelæg på kr. 8.000 vedtaget for at have afbrændt 4 biler. Ved afbrænding af bygningsaffald er der givet bødeforelæg i størrelsesordenen 1.000-25.000 kr. Bøden på kr. 25.000 blev givet i en sag, hvor der var sket nedrivning af en bygning og herefter var den brændt af sammen med elinstallationer, ledninger, plastic m.m.

Afbrænding af affald kan tillige være en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens § 33. Dette eksempelvis ved ulovlig afbrænding af kabelskrot, hvor virksomheden skal være miljøgodkendt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33 for at foretage en sådan behandling. Der henvises til det selvstændige afsnit omkring miljøbeskyttelseslovens § 33 ovenfor.

De nedenfor nævnte forslag til bødeniveauer tager udgangspunkt i hvilken affaldstype, der er tale om. Sondringen er inspireret af inddelingen i såkaldt grønt, gult og rødt affald i affaldsforordningen (Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab). Denne sondring er allerede velkendt hos kommunerne, der fører tilsyn med overholdelse af forordningen.

Kategori 1: Regeringen finder, at privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 500 kg haveaffald, pap, papir, rent træ og lign (grønt affald) i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 2.000. Afbrænding af 500-1.000 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med en bøde på kr. 5.000. Afbrænding af 1-2 tons haveaffald bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med en bøde på kr. 8.000.

Kategori 2: Det foreslås, at privatpersoners afbrænding af mindre end 100 kg. husholdningsaffald, plastic, dæk, flamengo, bygningsaffald, glasfiber, tøj, jern, metal og lignende (delvist grønt, med undtagelse af kategori 1, og delvist gult affald) i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 5.000, mens afbrænding af denne type affald i erhvervsforhold i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 8.000. Privates afbrænding af 100-500 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med en bøde på kr. 10.000, mens erhvervsdrivende i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 20.000. Privates afbrænding af 500-1.000 kg bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med en bøde på kr. 15.000, mens en erhvervsdrivende i almindelighed i førstegangstilfælde bør straffes med en bøde på kr. 40.000.

Kategori 3: Privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 100 kg maling, batterier, olieaffald, bremsevæsker og lignende (gult affald) bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med bøde på kr. 10.000. Ved afbrænding af mere end 100 kg. af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Kategori 4: Privates og erhvervsdrivendes afbrænding af mindre end 100 kg PCB, asbest og lignende (rødt affald) bør i almindelighed i førstegangstilfælde straffes med bøde på kr. 20.000. Ved afbrænding af mere end 100 kg. af denne type affald vil der som udgangspunkt ikke være tale om en mindre væsentlig skade på miljøet, og der skal derfor straffes efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 2.

Er forskelligt affald omfattet af de første 3 kategorier blandet sammen, betragtes det som kategori 3-affald. Findes der kategori 4-affald i det afbrændte affald betragtes alt affaldet som kategori 4-affald. Affald som ikke umiddelbart falder ind under kategori 1-3 betragtes også som kategori 4-affald.

Hvis afbrændingen af affald har medført fare for brand i omgivelserne, betragtes dette som en skærpende omstændighed.

Import og eksport af affald

Ved overtrædelser, hvor transporten af ikke-anmeldepligtigt affald ikke ledsages af de oplysninger, der er krævet i forordningen, jf. art. 11 i den nuværende forordning for så vidt angår grønt affald, og art. 18 i den nye forordning for så vidt angår ikke-anmeldepligtigt affald, bør bøden i almindelighed i førstegangstilfælde være på 10.000 kr.

For det anmeldepligtige affald, hvor der ikke foreligger en tilladelse, bør bøden i almindelighed i førstegangstilfælde være på 20.000 kr. samt et tillæg på 3.000 kr. pr. påbegyndt ton. Det vil sige ved en reel overtrædelse.

Forligger der en tilladelse, men kopi af denne og/eller transportdokumentet ikke er medbragt ved transporten, bør der i almindelighed i førstegangstilfælde meddeles en bøde på 10.000 kr.

Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom.

Henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom er strafsanktioneret efter flere regelsæt. Både miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven indeholder regler herom. Efter miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27 og § 43, jf. § 110, er det således strafbart at skaffe sig af med affald, såfremt det indebærer en forurening. Efter affaldsbekendtgørelsen, som er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, består der en generel pligt til at anvende de kommunale indsamlings- og anvisningsordninger, og affaldsbortskaffelse på fremmed ejendom vil derfor ofte være i strid med denne pligt.

I naturbeskyttelseslovens § 28 er der et forbud mod at henkaste og anbringe affald på fremmed ejendom uden ejerens tilladelse. I skovlovens § 11 findes yderligere en særbestemmelse om forbud mod anbringelse af affald på fredskovspligtige arealer.

Naturbeskyttelseslovens § 28 er placeret i naturbeskyttelseslovens kap. 4 om offentlighedens adgang til naturen, men bestemmelsen har efter praksis et bredt anvendelsesområde. Henkastning eller anbringelse af affald, uanset om det sker i naturen, i byer eller ved vejanlæg m.v., er således efter praksis i visse tilfælde blevet straffet efter naturbeskyttelseslovens § 89, jf. § 28.

Miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven udgør således to sideløbende generelle reguleringer af affaldsbortskaffelse, hvor naturbeskyttelsesloven dog alene regulerer affald på fremmed ejendom. Efter retspraksis gives ikke noget entydigt billede af, hvilken straffjemmel der anvendes i de mange tilfælde, hvor affaldsbortskaffelsen vil være en overtrædelse af både naturbeskyttelsesloven og miljøbeskyttelsesloven. Der findes flere eksempler på, at anbringelse af affald uden for en genbrugsstation eller en parkeringsplads er blevet straffet efter naturbeskyttelsesloven. Omvendt er henkastning af affald i skove og vandløb blevet straffet efter miljøbeskyttelsesloven.

Regeringen har ikke til hensigt at ændre på, at henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom kan straffes efter både miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven, men efter regeringens opfattelse må det være nærliggende, at naturbeskyttelseslovens § 28, trods sit brede anvendelsesområde, i højere grad anvendes i sager om henkastning af affald i naturen, såsom fx

skove, mark og enge. Ved henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v. finder regeringen omvendt det mest nærliggende, at overtrædelsen straffes som en overtrædelse af miljøbeskyttelseslovens regler om affaldshåndtering og den pligt, der er efter affaldsbekendtgørelsen til at anvende de kommunale indsamlings- og anvisningsordninger. Har den ulovlige affaldsbortskaffelse medført en forurening eller risiko for forurening, kan overtrædelsen straffes efter særreglerne i miljøbeskyttelseslovens § 19, § 27 eller § 43.

Gorm Toftegaard Niensens rapport fra 2005 viste, at henkastning eller anbringelse af affald ofte bliver straffet med meget lave bøder. Dette gælder uanset om overtrædelsen er straffet efter miljøbeskyttelsesloven eller efter naturbeskyttelsesloven. Privates henkastning af affald i naturen, parkeringspladser og uden for genbrugsstationer er i mange tilfælde afgjort med en bøde på kr. 1.000. Ingen af de sager, som Gorm Toftegaard undersøgte, vedrørte mere tilfældigt affald, som var efterladt efter en skovtur. Derimod havde de tiltalte personer ofte samlet en større mængde affald, som de bevidst havde forsøgt at bortskaffe. Det er regeringens opfattelse, at en bøde på kr. 1.000 for ulovlig affaldsbortskaffelse ikke har den ønskede præventive effekt og ikke afspejler alvorligheden i overtrædelsen.

Regeringens mener derfor, at bødeniveauet for privates henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v., i almindelighed i førstegangstilfælde bør være minimum kr. 3.000.

Det er regeringens opfattelse, at bødeniveauet for henkastning af affald i naturen, fx skove, mark og enge, bør være højere end ved henkastning af affald uden for genbrugsstationer, i byer og på parkeringspladser m.v. Dette skyldes bl.a. risikoen for at ødelægge naturen og omkostningerne til at fjerne affaldet er større, end hvis affaldet bliver smidt på en parkeringsplads m.v. Der vil ofte også gå længere tid, før affald i naturen opdages. På denne baggrund mener regeringen, at bødeniveauet for privates henkastning af affald i naturen, i almindelighed i førstegangstilfælde bør være på minimum kr. 5.000.

Det må anses som en skærpende omstændighed, hvis affaldsbortskaffelsen er sket som led i udøvelsen af et erhverv. For erhvervsdrivende bør bødeniveauet for henkastning af affald, derfor i almindelighed i førstegangstilfælde være på minimum kr. 5.000, fx ved henkastning af byggeaffald uden for en genbrugsstation, og i almindelighed i førstegangstilfælde på kr. 8.000, hvis henkastningen af byggeaffald er foretaget i naturen.

Henkastning af store mængder affald eller affald af særlig farlig eller skæmmende karakter skal betragtes som en skærpende omstændighed. Omvendt kan de nævnte minimumsbøder sænkes, hvis der er tale om små mængder affald eller særligt undskyldelige omstændigheder. Navnlig er minimumsniveauet på kr. 5.000 for privates henkastning af affald i naturen ikke møntet på f.eks. små mængder skovtursaffald. I sådanne tilfælde anser regeringen et bødeniveau på kr. 1.000 for passende.

Som omtalt kan henkastning eller anbringelse af affald på fremmed ejendom straffes efter flere regelsæt. Det må forventes, at det foreslåede vejledende bødeniveau for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven vil få afsmittende virkning på sammenlignelige overtrædelser af naturbeskyttelsesloven.

2.3. Bødefastsættelsen beror fortsat på en konkret vurdering

I ovennævnte bemærkninger er det først og fremmest som et generelt princip markeret, at der på de omhandlede områder bør ske en væsentlig skærpelse af det almindelige bødeniveau. Derudover er det markeret, at det er en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med udøvelse af erhverv.

I tilknytning hertil er der anført en række ”straf-positioner”, der kan tjene som et udgangspunkt for retsanvendelsen i forskellige sagstyper. Men det er vigtigt at fremhæve, at spørgsmålet om hvilken bøde, der skal udmåles i den enkelte konkrete sag, selvsagt fortsat vil bero på domstolenes samlede vurdering af denne sags foreliggende omstændighed.

Det betyder på den ene side, at der jævnligt kan være grundlag for at udmåle bøder, der er højere – og efter omstændighederne væsentligt højere – end dem, der følger af de nævnte udgangspunkter. Det vil således eksempelvis være en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen har medført skade på miljøet, hvis der er givet indskærpelser forud for overtrædelsen, hvis der er tale om gentagelsestilfælde og hvis der har været fare for omgivelserne. Det samme gælder, hvor det i den konkrete sag kan lægges til grund, at der er opnået eller tilsigtet en økonomisk vinding. I så fald må det også indgå, om der kan være grundlag for konfiskation efter miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 5.

Det anførte betyder på den anden side, at der efter omstændighederne også kan være grundlag for at udmåle lavere bøder end de anførte. Det kan f.eks. være ved bagatelagte overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgere.

6. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget forventes at have en præventiv effekt, således at lovgivningen overholdes i højere grad end i dag. Det forventes samtidig, at lovforslaget vil sikre en bedre håndhævelse af lovgivningen. Det forventes derfor, at lovforslaget vil medføre færre skader på miljøet.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og interesseorganisationer

Beskæftigelsesministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kulturministeriet, Miljøcenter Nykøbing Falster, Miljøcenter Odense, Miljøcenter Ribe, Miljøcenter Ringkøbing, Miljøcenter Roskilde, Miljøcenter Aalborg, Miljøcenter Århus, Miljøklagenævnet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling, Naturklagenævnet, Rigsadvokaten, Skatteministeriet, Statsministeriet, Transport- og

Energiministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Danske Regioner, KL, 3F Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen for bæredygtig udvikling, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Affald Danmark, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikernes Centraladministration, Akadimirådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Asfaltindustrien, Batteriforeningen, Benzinforhandlernes Fælles Repræsentation, Bilfærgernes Rederiforening, Biologforbundet, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Brancheforeningen SPT, Bryggeriforeningen, Byggesocietet, Campingrådet, Centralforeningen af autoreparatører i Danmark, Centralorganisationen af industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Coop Danmark, DAKOFA (Dansk Komité for Affald), Danmarks Apotekerforening, Danmarks Cykle Union, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Motor Union, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Cyklistforbund, Dansk Energi, Dansk Energi, Brancheforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Firmaidrætsforbund DFIF, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Galvanisør Union, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Handel og Service (DHS), Dansk Industri, Dansk Islandshesteforening, Dansk Journalistforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Landbrug, Dansk Landbrugsrådgivning, Dansk Metal, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Rideforbund, Dansk Skovforening, Dansk Textil og Beklædning, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vandrelaug, Danske Dagblades Forening, Danske Fjernvarmeværkers forening, Danske Havne, Danske Maritime, Danske Mejeriers Fællesorganisation, DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening), DASU (Dansk Automobil Sports Union), De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd, DELTA, Den Danske Dommerforening, Det Økologiske Råd, DHI – Institut for Vand og Miljø, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DONG, DTC, Elsam, Emballageindustrien, Energi E2, ENERGINET.DK, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finansrådet, FMK-sekretariatet, FORCE Technology, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier, Foreningen af Danske Jordbrugskalkværker, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Danske Privathavne, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne, Foreningen af offentlige anklagere, Foreningen af politimestre i Danmark, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen for Danmarks Fiskemel og Fiskeolieindustri, Foreningen for danske ral- og sandsugere, Friluftsrådet, Genvindingsindustrien, Grafisk arbejdsgiverforening, Green Network, Greenpeace Danmark, Grovvarerbranchens Miljøarbejdsgruppe, GrænseRegion Syd, GTS (Godkendt Teknologisk Service), HORESTA, HTS-A Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, HTSI Erhvervsorganisationen, Håndværksrådet, IMOKA, Ingeniørforeningen i Danmark, Institut for Menneskerettigheder, International Transport Danmark, Jordbrugets Bedriftssundhedstjeneste, Kalk- og Teglværksforeningen, Kommunale Tjenestemænd og overenskomstansatte (KTO), Kommunekemi, Københavns Havn, Københavns Universitet, Landbrugets Rådgivningscenter, Landbrugsrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Landsforeningen Levende Hav, LO (Landsorganisationen i Danmark), Mejeriforeningen, MINA, Mærsk Olie & Gas A/S, Natur- og Ungdom, Naturklagenævnet, NOAH, Novo Nordisk, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Plastindustrien i Danmark, Politiforbundet i Danmark, Præsidenten for Retten i Aalborg,

Præsidenten for Retten i Bornholm, Præsidenten for Retten i Esbjerg, Præsidenten for Retten i Frederiksberg, Præsidenten for Retten i Glostrup, Præsidenten for Retten i Helsingør, Præsidenten for Retten i Herning, Præsidenten for Retten i Hillerød, Præsidenten for Retten i Hjørring, Præsidenten for Retten i Holbæk, Præsidenten for Retten i Holstebro, Præsidenten for Retten i Horsens, Præsidenten for Retten i Kolding, Præsidenten for Retten i København, Præsidenten for Retten i Lyngby, Præsidenten for Retten i Nykøbing Falster, Præsidenten for Retten i Næstved, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Randers, Præsidenten for Retten i Roskilde, Præsidenten for Retten i Svendborg, Præsidenten for Retten i Sønderborg, Præsidenten for Retten i Viborg, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Rederiforeningen af 1895, Rederiforeningen for mindre skibe, RenoSam, Retssikkerhedsfonden, Returbat, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, SMOK (Sønderjyllands Modtageordning for Olie og Kemikalieaffald), Spildevandsteknisk Forening, Søfartens Ledere, Uniscrap, Verdensnaturfonden, Visit Denmark, Århus Universitet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angives omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angives omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat: Kommuner: Amtskommuner:	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat: kommuner: amtskommuner:	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne.	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Bedre håndhævelse og færre overtrædelser og derved en miljømæssig forbedring	Ingen

Bemærkninger til lovforslaget enkelte bestemmelser

Til § 1

Den foreslåede bestemmelse indebærer skærpelse og ensretning af bødeniveauet i miljøsager.

Der henvises til pkt. 2.2.2. og 2.2.3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Loven finder anvendelse på overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven, der begås efter den 1. januar 2008. Er gerningsmanden tidligere blevet straffet for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven, kan sådanne overtrædelser tillægges gentagelsesvirkning efter de nye regler.